

den Staaten ein langjähriger Friede herrschte. Ihm stimmt auch der Syrer zu, als er die ersten sieben Regierungsjahre Jazdegerd II. in Frieden gedeihen läßt. Auch die Byzantiner wissen keinen Zwischenfall zu erzählen. Wenn einige Forscher (Tillemont, Le Beau, Nöldeke) den bei Procop, Pers. 1, 2 erwähnten Einfall Bahram V. auf das Jahr 441 verlegen wollen, so kann Procop dafür nicht verantwortlich sein. Aller Wahrscheinlichkeit nach auch Tabaris Zeugnis, wonach Mihr-Narse auf Jazdegerds Befehl ins römische Gebiet marschierte, ein Nachhall der Vorgänge vom Jahre 421 ist.

Auch in diesem Falle tritt bei E. die geniale Persönlichkeit Chosroes I. Anosarwan als Kriegsführer zum Vorschein. Die Ausführungen E.s stehen in vollem Einklange mit den Kriegstaten dieses Monarchen. Es sind kurze, aber sehr sachliche Hindeutungen auf die Ereignisse der Jahre 540—562. Im Jahre 540 erschien Chosroes in Mesopotamien und ging brennend und mordend Ephrat aufwärts bis nach Dara, d. h. bis zur persischen Grenze bei Nisibis vor. Die römischen Städte konnten keine Abwehr leisten. Sie fielen dem Perser anheim. Antiochen erlitt die schwersten Folgen des Krieges. Die Kirchen wurden zerstört, die Bewohner niedergemetzelt, die Überlebenden als Gefangene weggeführt. Kaiser Justinianus versuchte vergebens, durch Gesandte und Geschenke den erzürnten Feldherrn zu besänftigen.

Die schwache römische Armee war vor dem Mächtigen eingeschüchtert. Den Frieden konnte der Kaiser erst im Jahre 562 gegen allerhand Entgegenkommen zustande bringen. Unter den Friedenssatzungen (§ 6) befand sich auch die Klausel, daß die Flüchtlinge aus beiden Ländern heimkehren dürfen.

Der Verfasser glaubt, hier ein klassisches Kriterium gefunden zu haben, um zu konstatieren, daß die Abfassungszeit des Geschichtswerkes nur nach 562 und der Inhalt des Werkes die dem Jahre 562 folgenden Ereignisse sein können, und gibt seiner Bewunderung Ausdruck, wieso die bisherigen Forscher diesen Abschnitt übergehen konnten.

Der armenische Volksglaube bei Eznik. Von P. A. Karamanlian. (3. Fortsetzung.) Sp. 489—517.

Der Mond wird jeden Monat neu geboren und stirbt immer wieder ab. Als Vegetationsgottheit wirkt er auf die Pflanzen- und Tierwelt ein. Die Mondsucht wird mit einem Dämon in Zusammenhang gebracht, welcher seine Herrschaft beim Mondschein ausübt. Die Zauberer haben die Macht, den Mond auf die Erde herniederzuzwingen und dadurch geschieht die Mondfinsternis.

Licht und Finsternis sind als selbständige Weltelemente gedacht. Beide verfolgen einander (Tag und Nacht) und herrschen abwechselnd auf der Welt. Das Licht hat seine Wohnung im Wasser sowie im Stein.

Das *Paradies* hat seine Lage nicht im Himmel, sondern auf der Erde. *Anoyšk'* bedeutet soviel wie „Himmel“, „Eden“.

Die Erde liegt entweder im leeren Raum oder ist mit Wasser umgeben. Sie ist ganz flach und vom Firmament wie von einem bewegungslosen Körper gedeckt.

Der *Drache* (als eine Erd- und Himmelsnaturerscheinung) ist: 1. ein fabelhaftes, riesiges Ungetüm, dessen Wesen unbestimmt bleibt. Er ist der Wirbelwind, einbegriffen aller ähnlichen mythologischen Erscheinungen. 2. Ein ungeheures (wirkliches) Tier, z. B. Schlange, Fisch usw. Der erste Drache hat einen Körper, kann aber auch als Maulesel, Kamel oder Pferd erscheinen. Dieser Drache trägt die Ernte aus den Tennen weg. Er wird durch sogenannte Ochsen emporgehoben, damit sein Hauch den Menschen oder Tieren nicht schade.

ԳՐԱՍԵՐԻՆՆ ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

ՅՈՒՅԱԿ 1930 ՏԱՐԻՈՅ ՀԱՅԵՐԷՆ ԵՒ ՀԱՅԱԿԻՑԱԿԱՆ ՀՔԱՏԱՐԱԿՈՒՄԻՆԵՐՈՒ

Ս. Զ. Գ.

Յուցակս կ'ամփոփե իւր ծոցը այն գրքերն միայն, որոնք հրատարակուած են յընթացս 1930 տարւոյն եւ հասած են Խմբագրութեան: Հակառակ մեր փափագին չյաջողեցաւ մեզ ձեռք բերել տարւոյն բոլոր հրատարակութիւնները. ինչ ինչ հրատարակչական մարմիններ չուզեցին ընդ առաջ գալ մեր դիմումներուն:

Յուցակիս մէջ ստնուած են նաեւ հորհրդային Միութեան սահմաններու մէջ լոյս տեսած հրատարակութիւնները այն չափով, որչափ տրամադրեց զանոնք մեզ հորհրդային Հայաստանի Գրապատար, որուն կը յայտնենք այս առթիւ մեր խորին շնորհակալութիւնը:

Խորհրդային Հայաստանի հրատարակութիւններուն կատարեալ եւ խնամով պատրաստուած ցուցակը տուած է Գրապատար Տպագրութեան Տարեգրին մէջ (1930, Թ. 1—3):

Մեր Տեղեկատուին մէջ կարեւոր տեսանք միօրինակութեան համար «նոր ուղղագրութիւնը» տատաղարձկն հին ուղղագրութեան:

Այն գրքերը, որոնք չեն մտած ցուցակիս մէջ, եթէ հասնին մեր ձեռքը, պիտի գտնեն տեղ ընթացիկ տարւոյս հրատարակութիւններու շարքին մէջ:

Հետեւեալ կարգը ըստ բովանդակութեան աչքի առաջ ունեցած ենք գրքերու դասարարութեան ժամանակ:

1. Ընդհանուր մատենագիտական տեղեկատուներ, հաւաքածոյքներ, տարեգիրքեր:
2. Աստուածաբանութիւն:
3. Իրաւագիտութիւն, պետական կազմ, քաղաքագիտութիւն, կուսակցութիւն, վիճակագրութիւն:
4. Բշկութիւն, անասնաբուժութիւն:
5. Բնագիտութիւն, ուսողութիւն:
6. Փիլիսոփայութիւն, ծածուկ գիտութիւն:

7. Կրթութիւն, դաստիարակութիւն, դպրոց:
- 7ա. Մանկական-պատանեկան գրականութիւն:
8. Լեզու, մատենագրութիւն:
9. Պատմութիւն, կենսագրութիւն:
10. Աշխարհագրութիւն, քարտեզներ:
11. Ռազմագիտութիւն:
12. Վաճառականութիւն, քարտարարութեան:
13. Շինարարութեան, բովագործութիւն:
14. Տնտեսութիւն, գիւղատնտեսութիւն, անասնաբուծութիւն:
15. Գեղեցիկ գրականութիւն:
16. Գեղարարութեան:
17. Այլեւայլ:
18. Լրագրութիւն:

Չենք կրնար յուսալ ի յառաջագունէ, թէ մեր ազգատիկ գրականութիւնը պիտի մատակարարէ բաւականաչափ նիւթ իւրաքանչիւր բաժիններուն: Հրատարակութիւններու յօրինուածական դասարարութիւնը կը պահանջէ սակայն ի հարկաւորութեան աչքի առաջ ունենալ այս բաժինները, որոնք մեծապէս պիտի դիւրացնեն ընթերցողներուն ցուցակին գործածութիւնն ըստ պիտոյից:

Պարբերագիրքներու եւ Տարեգիրքներու մէջ լոյս տեսած հայագիտական բովանդակութեամբ յօդուածներու ցուցակը պիտի տայ Ուսումնաբերքիս «Մատենագիտական տեղեկութիւններ» բաժինը:

Կը յայտնենք մեր շնորհակալութիւնն այն ամէն հեղինակ-հրատարակիչներուն, որոնք յօժարակամ գտնուեցան տրամադրել մեզ իրենց հրատարակութիւնները: Անոնք պիտի մնան անմոռաց՝ արձանագրուած Տեղեկատուիս մէջ եւ պիտի բողոքեն երախտագէտ գրասէրները, որոնք անաշխատ պիտի վայելեն ցուցակս ի յագուրդ իրենց գրասիրութեան:

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ «ՀԱՆԴԵՍ ԱՄՍՕՐԵԱՅ»Ի

1. ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԱՏԵՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱՏՈՒԹՅՆԵՐ, ՀԱՌԱՔԱՅՈՅՔՆԵՐ, ՏԱՐԵԳՐՔՆԵՐ

Տպագրութեան տարեգիր ՀՍՍՀ Պետական Գրապալատի: Բիրլինգրաֆիական Օրգան: Լոյս է տեսնում տարին 4 անգամ: Թ. 1 (9). Յունուար-Մարտ, էջ 72: Թ. 2 (10). Ապրիլ-Յունիս, էջ 76: Թ. 3 (11). Յուլիս-Սեպտ., էջ 46: Երևան, Կուլտուրայի տուն, 1930, 8°: [1

Յուլայի ՀՍՍՀ Պետհրատի հրատարակած եւ հրատարակելիք դասագրքերի եւ ձեռնարկներին 1930-1931 ուս. տարվա համար: Երևան, Պետհրատ, 1930, 8°, էջ 17: [2

Inglisian P. V. — Bibliographie des Jahres 1929: Armenisch. Berlin, Walter de Gruyter et Co. [1930], էջ 158-172: [Արտատպ. Ի թերթէն Indogermanisches Jahrbuch, Bd. XV]: [3

Հ. Ս. Խ. Հ. Պետական Համալսարանի գիտական Տեղեկագիր: Թ. 5 (1930): Երևան, Համալսարան, 1930, 8°, էջ 308: Գինն՝ տարբ. 2-20: [4

Տեղեկագիր Հ. Ս. Խ. Հ. Գիտութեան եւ Արվեստի Ինստիտուտի: Թ. 4 (1929/30): Երևան, Գիտութեան եւ Արվեստի Ինստիտուտ, 1930, 8°, էջ 200: [5

Չուարթնոց տարեգիրք: Կազմեց Հմ. Ծ. Վ. Պարթիթյան: Ա. տարի (1931): Կ. Պոլիս, տպ. Յ. Աբրահամյան [1930], 8° էջ 159: Գինն՝ 75 դր.: [6

Ընդարձակ Տարեցոյց Ս. Փրկիչ ազգային հիւանդանոցի 1930, կազմուած խմբագրական մարմնի մը կողմէ: Պատկերազարդ: Կ. Պոլիս, Ս. Փրկիչ Ազգային Հիւանդանոց, 1930, 8°, էջ 384: Գինն՝ Փրնսկ. Փր. 50: [7

Կեանք եւ արուեստ, տարեգիրք: Կազմեց Մերուժան Պարսամբեան: Ա. տարի, 1931: Բարիզ, Շանթ, 94, rue Lafayette, 1930, 8°, էջ 276: Գինն՝ Փր. 40.—: [8

Հնչակեան տարեգիրք (Ամերիկայի շրջան): Առաջին տարի: Պատկերազարդ: Փրավիտէնս, S. D. H. Branch, 929, P. O. Box, 1931, 8°, էջ 288: Գինն՝ տու. 1-50: [9

Յունահայ տարեգիրք. Գ. տարի, 1930: Աթէնք, «Նոր Օր», 1929, 8°, էջ 352: Գինն՝ Փր. 30.—: [10

Պարսկահայ տարեցոյց [կազմեց] Հայկ Գաբաշաշ: Գ. տարի (1930): Թեհրան [1930], 8°, էջ 18 + 408: Գինն՝ տու. 1-30: [11

Տաթևե տարեգիրք գրականութեան եւ արուեստի: [Կազմեց] Արտաւազդ Վ. Սիւրմէան: 2. տարի (1930): Հայէպ (Սիւրմէան, B. P. 133), 1930, 8°, էջ 384: Գինն՝ տու. 1.—: [12

Տարեգիրք Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ ազգային երկսեռ Վարժարանի: Ա. տարի, 1931: Պատկերազարդ: Աթէնք, տպ. «Նոր Օր», 1930, 8°, էջ 143: [13

2. ԱՍՏՈՒԱԾԱՔԱՆՈՒԹԻՒՆ

Աքանաւեան Խաչիկ Վ. — Ներքոյ Երանելի Տէր Կոմիտաս Մարտիրոսի, խօսուած Պէյրութի Ս. Եղիա Աթոռանիստ եկեղեցւոյ մէջ առթիւ նոյն Մարտիրոսին երանացման, որ տեղի ունեցաւ 1929, Յունիս 23ին: Պէյրութ, Կաթողիկէ տպարան, 1930, 8°, էջ 17: Գինն՝ սիւր. զրշ. 5.—: [14

Ամէնօրեայ լոյս ամէնօրեայ ճամբու վրայ. առաւօտ: Հոգեւոր խորհրդածութիւն տարւոյն մէջ մի օրուան համար Սուրբ Գրոց բուն բառերով: Կ. Պոլիս, հրատ. Պորտ Ընկ., 1930, 8°, էջ 381: [15

Ամէնօրեայ լոյս Ամէնօրեայ ճամբու վրայ. երեկոյ: Հոգեւոր խորհրդածութիւն տարւոյն մէջ մի օրուան համար Սուրբ Գրոց բուն բառերով: Կ. Պոլիս, հրատ. Պորտ Ընկ., 1930, 8°, էջ 381: [16

Ընդարձակ երգեցողութիւն Առաւօտեան եւ Ս. Պատարագի, Ի պէտս Մանկանց եկեղեցւոյ: Շարակարգեց Մ. Ճէրրահեան: Կ. Պոլիս, S. Hagopian, Tchakmakdjilar, Nr. 20, 1930, 8°, էջ 135: Գինն՝ զրշ. 40.—: [17

Խապայեան Սահակ Բ. կաթողիս. — Կաթողիկոսութիւն Կիլիկիոյ: Կոնդակ կիրակնօրեայ դպրոցներու մասին: Երուսաղէմ, տպգր. Սրբոց Յակոբեանց, 1930, 8°, էջ 8: [18

Կիլիկիեան Բ. Եպս. — Հայ Եկեղեցի. Ուսումնասիրութիւններ: Հայ. Եկեղեցւոյ բարեկարգութեան վերաբերեալ խնդիրներ: Հայ. Եկեղեցւոյ դիրքը Բրիտ. Ընդհ. Եկեղեցւոյ մէջ: Առաքելականութիւն Հայ. Եկեղեցւոյ: Պետութիւն եւ Եկեղեցի: (Արտատպուած «Սիւն» Ամսագրէն:) Մէկ պատկերով: Երուսաղէմ, տպ. Սրբոց Յակոբեանց, 1930, 8°, էջ 8 թ. + 355: Գինն՝ անգլ. շիլին. 1.—: [19

Ճիւղեան, Փրոֆ. Յ. — Սուրբ Օգոստինոսի եւ Նարեկացիի շաւղիին մէջ կամ Le passe-temps d'un sédentaire: Պէյրութ, տպ. Լիւրանան, 1930, 8°, էջ 147: Գինն՝ ս. դ. 50.—: [20

Մանուկեան Վեր. Սիսակ Ս. — Սուրբ գրքին հեղինակը: Հայէպ, տպ. Գոլէճ, 1930, 8°, էջ 20: Գինն՝ Փրնս. Փր. 1.—: [21

Մարդուն սիրաբ Աստուծոյ տուն կամ սատանայի բոյն. տասը պատկերներով պարզուած: Կ. Պոլիս, Պորտ Ընկ., 1930, 8°, էջ 54: Գինն՝ դահեկան 15.—: [22

Նազիբեան Յովհ. Արքեպ. — Բանախօսութիւն Տեսուն Կոմիտասայ քահանայի եւ Նահատակի երանացման տօնին առթիւ խօսեցաւ — 23 Յունիս, 1929, Ի Վերիտուն: Պատկերազարդ: Վենետիկ, տպ. Ս. Ղազար, 1930, 4°, էջ 40: [23

Սարուխան Ա. — Յարգանք հայ նահատակին. յիշողութիւններ Յաւիտենական քաղաքից: Վիեննա, տպ. Միլիթարեան, 1930, 8°, էջ 128: [Ազգ. Մատ. Ճիւղե.] Գինն՝ զ. Փր. 1-50: [25

Բրիտանական վարդապետութիւն համառօտուած Բեյլարմինոսի ըրիտօնէական վարդապետութենէն: Վիեննա, Միլիթարեան տպարան, 1930, 8° (փոքր), էջ 32: [26

Բրիտանական վարդապետութիւն: Գաղղիերէնէ թարգմանաբար յօրինեց Յ. Մ. Բ. Յիսուսի Ընկ.է: Բ. տպ., 1 պատկերով: Կ. Պոլիս [հրատ. Pères Jésuites, Ayas Paşa Seray Arkasi, Nr. 11-15], 1930, 8° (փոքր), էջ 159: Գինն՝ զրշ. 20.—: [27

Յոստիֆ Հէրի Էմբրսըն — Ազօթքի նշանակութիւնը: Հայերէնի վերածեց Փրոֆ. Յովհ. Թ. Գայեան: Կ. Պոլիս [Bible House], 1930, 8°, էջ Ը + 306: [28

Hanssens Johannes Michael — Institutiones liturgicae de ritibus orientalibus. Tomus II. De missa rituum orientaliolum. Pars I. Romae, Pont. Universitas Gregoriana, 1930, 8°, p. XL + 514: Գինն՝ լիւրա 25.—: [29

3. ԻՐԱՒԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ, ՊԵՏՈՒԹԻՒՆ, ՔԱՂԱՔԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ, ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ, ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Արով Գ. — Դաշնակցութիւնն անցեալում եւ այժմ: Բ. հրատարակութիւն վերափոխուած: Երևան, Պետհրատ, 1930, 8°, էջ 139: Գինն՝ կոպ. 30: [30

Խանյան Ս. — Դաշնակցութեան տրագիկոմեդիան: Երևան, Պետհրատ, 1930, 8°, էջ 37: Գինն՝ կոպ. 8: [31

Խ. Ս. — Մայիսեան ապստամբութիւնը: Երևան, Պետհրատ, 1930, 8°, էջ 24: Գինն՝ կոպ. 5: [32

Համգոյց Ն. — Մտածումներ Հ. Յ. Դաշնակցութեան մասին: Փարիզ [Մատենաշար Դրօշակ, Թիւ 68], 1930, 8°, էջ 120: [33

Ղազարեան Մ. — Կոտայեացիան եւ Դաշնակցութիւնը. պատմական ակնարկ: Երևան, 1930, 8°, էջ 48: Գինն՝ կոպ. 20: [34

Չուբար Ե. — Դաշնակցութիւնը Երրորդ շրջանում: Երևան, Պետհրատ, 1930, 8°, էջ 91: Գինն՝ կոպ. 25: [35

Սեյճոմեան Թով. — Ազգին վարիչները: Բ. Մաս: Գահիրէ, տպ. Սահակ-Մեարոպ, 25, Sh. Tewfik, 1930, 8°, էջ 64: Գինն՝ եզրիտ. դահ. 5.—: [36

Յերսեան Մ. Գ. — Հ. Յ. Դաշնակցութեան ծրագրի վերաքննութիւն: Դաշնակցական ընկերներու համար միայն: Թիւ 1: Լօս Անճըլլոս, Գալիֆ., M. G. Ferrahian, 603, Higgins Building, 1930, 12° (փոքր), էջ 35: [37

Ճիլգէնեան Մանուկ Գ. — Պատմութիւն Ամերիկահայ քաղաքական կուսակցութեանց. 1890-1925: Պատկերազարդ: Ֆրէշհօ, տպ. «Նոր Օր», 1930, 8°, էջ 8 թ. + 572: [38

Չուգարեան Վահան Մ. (Ոսկի-Պոլսոյ) — Յեղիս յայտարարութիւնը: Union City, N. J., տպ. Էլմաս Սաթին, 1930, փոքրագիր, էջ 8: Գինն՝ սէնդ. — 25: Գիմեյլ՝ Vahan Choukasdzian, 5704, N. Kedvale Ave., (Jeff. Sta.), Chicago, Ill. [39

Տարագեան Լեւոն Ս. — Քաղաքական տեսութիւն եւ դիւանագիտական գաղտնիքներ: Մէկ պատկերով: Աթէնք, տպ. Բ. Լէօնի, 1930, 8°, էջ 91: Գինն՝ Փրնսկ. Փր. 8.—: [40

Անդրկովկասի կոմունիստական կազմակերպութիւնների վեցերորդ համագումարը: Երևան, Պետհրատ, 1930, 8°, էջ 264: Գինն՝ կոպ. 50: [41

Աստվածատրեան Վերգուշ — Հակակրօնական պրօպագանդան դպրոցում: Երևան, Պետհրատ, 1930, 8°, էջ 43: Գինն՝ կոպ. 15: [42

Արտորհրդակցութիւնները կազմակերպելու ներքին — Գիրեգորի օգնականի իրաւունքներն ու պարտականութիւնները: Երեւան, 1930, 8⁰, էջ 10: [43]

Բայարսկի Ա. եւ Կորչիկ Ա. — Ինչպէս կազմակերպել եւ ձեւաւորել կորսնտեսութիւն (կոմմունա, արտել, ընկերութիւն): (Թարգմանուած է ուսուցիչն չորրորդ բարեփոխուած եւ լրացուած հրատարակութիւնը): Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰, էջ 40: Գին՝ կոպ. 10: Նոյնը նաեւ երկրորդ հրատարակութեամբ: [44]

Բոյարսկի Յա. — Կուսակցութեան XVI համագումարը Պրոֆիտութիւնների աշխատանքի մասին: Մոսկվա, ԽՍՀՄ Ժողովուրդ. կենդրոնական հրատարակչութիւն, 1930, 8⁰, էջ 72 Գին՝ կոպ. 20: [45]

Բերեգովսկի Յ. — Կարմիր Հոկտեմբեր կոմմունան: Մոսկվա, ԽՍՀՄ Ժողովուրդ. կենդրոնական հրատարակչութիւն, 1930, 8⁰, էջ 80: Գին՝ կոպ. 40: [46]

Բերկովա Կ. Ն. — Հակադոնական դատարարակութիւնը ընտանիքում: Թարգմ. Բ. Եղիազարեան: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰, էջ 65: Գին՝ կոպ. 20: [47]

Բիցեկո Ա. — Աշխատանքի կազմակերպումը եւ կանանց աշխատանքը կոլլեկտիվում: Մոսկվա, ԽՍՀՄ Ժողովուրդների կենդրոնական հրատարակչութիւն, 1930, 8⁰, էջ 40: Գին՝ կոպ. 8: [48]

Բոյլեվիկեան հաւաքը: Համկոմկուսի (Բ) XVI համագումարը: Պատկերազարդ: Մոսկվա, ԽՍՀՄ Ժողովուրդների կենդրոնական հրատարակչութիւն, 1930, 8⁰, էջ 16: Գին՝ կոպ. 20: [49]

Բուլատով Ի. — Արշաւ տերտերական Փարաշով: Իմպերիալիստների «Սաչալրաց արշաւանքի» մասին՝ որ ուղղուած է խորհրդային միութեան դէմ: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰, էջ 39: Գին՝ կոպ. 10: [50]

Գարրիէլեան Ռ. — Պատանի բանասէրների խմբակ (կազմակերպչական եւ գործնական հարցեր): Պատկերներով: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰, էջ 86: Գին՝ կոպ. 40: [51]

Գալիկեան Հ. — Կանանց աշխատանքի պաշտպանութիւնը: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰, էջ 40: Գին՝ կոպ. 7: [52]

Գարալէյ Ն. — Ինչպէս պէտք է կազմել կորսողի արտադրական պլանը: Մոսկվա, ԽՍՀՄ Ժող. կենդրոնական հրատարակչութիւն, 1930, 8⁰, էջ 64: Գին՝ կոպ. 15: [53]

Ենուգեֆովիչ Ի. — Պրոֆիտներների հինգերորդ կոնգրեսից առաջ: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰, էջ 72: Գին՝ կոպ. 12: [54]

Թեղիաներ համամիութենական «Սոյուզութեան միամեակի» 4րդ կամպանիայի առթիւ զիւղական ժողովներում զեկուցողների համար: Երեւան, Հրատ. ՀՍՍՀ Սոյուզարմարկոնների վարչութեան, 1930, 8⁰, էջ 28: [55]

Լազովսկի Ա. — Պրոֆիտներնի տասը տարին: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰, էջ 94: Գին՝ կոպ. 30: [56]

Լեյնիս Վ. Ի. — Արհեստակցական շարժման մասին յօդուածներ, ճառեր: Վ. Եարուցիկ խմբագրութեամբ եւ ներածական յօդուածով: Մոսկվա, ՀՍՍՀ Պետհրատ, 1930, 8⁰, էջ 382: Գին՝ ըուրլի 1.25: [57]

— Յօդուածներ, ճառեր կուսակցական շինարարութեան խնդիրների շուրջը: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰, էջ 272: Գին՝ կոպ. 90: [58]

— Երկեր: Ա. Հատոր: Թարգմանուած է Լ. Բ. Կամենեվի խմբագրութեամբ ըյս տեսած ուսուցիչն երկրորդ հրատարակչութիւնից: 3 պատկերով: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰, էջ XLV + 758: [59]

Լեոնտով Ա. — Հնգամեակի հիմնական դերքաւորումները: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰, էջ 68: Գին՝ կոպ. 30: [60]

Խանդավիրեան Ա. — Գիւղական դատարաններ. մատչելի ձեռնարկ զիւղատարանների համար: ՀՍՍՀ Գերագոյն դատարանի նախագահ՝ Ընկ. Լ. Վարդապետեանի առաջարկով: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰, էջ 72: Գին՝ կոպ. 20: [61]

Խանոյեան Ս. — Գեղ կանգնի — Գերան կկորի: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰, էջ 45: Գին՝ կոպ. 10: [62]

Կանուռնի Հ. — Երիտասարդութեան անկիւնները բնակարանային կոոպերացիայում: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8⁰, էջ 23: Գին՝ կոպ. 4: [Հայրենակ-կոոպմիութեան գրադարան:] [63]

156. Մէքիւր Պէյրլ, Բարեկամներ հանուր աշխարհի. բարեկամութեան հերոսներ: Կ. Պ., տպ. Սէլամէթ, 8⁰, էջ 118: Գին՝ 25 զրշ.: [64]

157. Մըսրիբեան Հ. Ս., Տարերք զիտութեանց: Ա. տարի: Կ. Պ., տպ. Յ. Մ. Սէթեան, 1925, 8⁰, էջ 84: Գին՝ 50 զրշ.: [65]

158. — — Տարերք զիտ.: Բ. տարի: Կ. Պ., տպ. Յ. Մ. Սէթեան, 1925, 8⁰, էջ 210: Գին՝ 75 զրշ.: [66]

159. — — Տարերք զիտ. (իրագրական նախապատրաստական տարի: Կ. Պ., տպ. Յ. Մ. Սէթեան, 1926, 8⁰, էջ 79: Գին՝ 30 զրշ.: [67]

160. Մուխթասար քրիստոնէական վարդապետութիւն: Իսթամպուլ, տպ. Սէթեան, 1925, 12⁰, էջ 64: Գին՝ 10 զրշ.: [68]

161. Մուխթասար քրիստոնէական վարդապետութիւն: Ճրանարկճատան պիթիթասվիլէ թէրթիլ էթաի Յ. Մ. Բ.: Իսթամպուլ, տպ. Սէթեան, 1924, 12⁰, էջ 47 + 48: Գին՝ 10 զհկն.: [69]

162. Յակոբեան Սարգիս, Ընդարձակ դրացուցակ: Սթամպուլ, տպ. «Արեւ», Հ. Կոչկարեան, 8⁰, էջ 122: Գին՝ 8 զրշ.: [70]

163. Շանիադէ Ա., Բարտուլի գրամատիկէ, I. մորիփոլոգիա = Գերականութիւն վրացերէն լեզուի: Ա. Չեւախոսութիւն: Թիֆլիս, 1930, 8⁰, էջ 214: (Վրացերէն:) Գին՝ ըուրլի 2.50: [71]

164. Ուիլսոն Ուիլսոն, Գուշքըրութիւն, առանց քահանայի կրօնք: Կ. Պ., տպ. Սէլամէթ, 1929, 12⁰, էջ 15: Գին՝ 25 զրշ.: [72]

165. Պարոնեան Յ. Յ., Աղլային Ձոջեր. Ա.: Կ. Պ., տպ. Յ. Մ. Սէթեան, 1924, 8⁰, էջ 276: Գին՝ 125 զրշ.: [73]

166. Պրնեան Յովհաննէս, Սաղա թագաւորը սաղայէլի դէմ սուրբ պատերազմ: Կ. Պ., տպ. Սէթեան, 1927, 8⁰, էջ Ը + 344: [74]

167. — — Բրիտանիոսի ճամբորդութիւնը այս աշխարհէն հանդերձեալ աշխարհը: Նոր տպագրութիւն սրբագրեալ: Կ. Պ., տպ. Մ. Գ. Յարութիւնեան, 1925, 8⁰, էջ 428: [75]

168. Չաւախիշվիլի Իվանի, Սաքառայելոս էկոնոմիկոսի իստորիա: Ծիգնի I. = Յովհ. Չաւախիշվիլի, Վրաստանի տնտեսութեան պատմութիւնը: Գիրք Ա. Բ. վերամշակուած տպ.: 21 պատկերով եւ 1 քարտէսով: Թիֆլիս, 1930, 8⁰, էջ 430 (Վրացերէն): Գին՝ ըուրլի 4.50: [76]

169. Սէրաօ Մաքիլա, Սպանոզ սէրը, Կ. Պ., տպ. Յովակիմեան, 1927, 8⁰, էջ 279: Գին՝ 100 զրշ.: [77]

170. Սրմաքէշխանեան Երուանդ, Ամիրային աղջիկը (պոլսական կեանքէ դրուագներ): Կ. Պ., տպ. Պէճիտեան, 8⁰, էջ 479: Գին՝ 150 զրշ.: [78]

171. Վէրնի Ժիւլ, Կրանթ նաւապետին դաւակները: Կ. Պ., տպ. Աղլարար, 1929, 8⁰, էջ 687: Գին՝ 200 զրշ.: [79]

172. Տէլի Մ., Գերիթ թէ... թագուհի: Թրգմ. Չարմայր Ա. քհնյ. Կէղիւրեան: Կ. Պ., տպ. Յ. Մ. Սէթեան, 1928, 8⁰, էջ 160: Գին՝ 60 զրշ.: [80]

173. Տէմիրնիպաշեան, Գրպանի Բառարան հայ-գաղ.: Բ. տպ.: Կ. Պ., տպ. Յ. Մ. Սէթեան, 1915, 8⁰, էջ 376: [81]

174. Տիֆլիս Չարլս., Ծնունդի երգ. Թրգմ. Ն. Կ. Գանտարեան, Կ. Պոլիս, տպ. Սէլամէթ, 1928, 8⁰, էջ 112: Գին՝ 25 զհկն.: [82]

175. Տիւմա Աղեֆանդր, Երեք Հրացանակիրներ, հատոր Ա.—Գ.: Կ. Պ., տպ. Յ. Մ. Սէթեան, 1924, 8⁰, էջ 220 + 224: Գին՝ 300 զրշ.: [83]

176. — — Գան տարի ետք (4 հտոր. միասին): Ա. Հատոր, Կ. Պ., տպ. Յ. Մ. Սէթեան, 1925, 8⁰, էջ 264: — Բ. Հատոր, Կ. Պ., տպ. Յ. Մ. Սէթեան, 1925, 8⁰, էջ 278: — Գ. Հատոր, 1926, 8⁰, էջ 287: — Դ. Հատոր, Կ. Պ., տպ. Յ. Մ. Սէթեան, 1926, 8⁰, էջ 251: [84]

177. Տիւվեռնուա Հանոի, Կարմիր գաղանդ. վէպ Թրգմ. Հ. Տ. Ա.: Կ. Պ., տպ. «Աղլարար», 1929, 8⁰, էջ 238: Գին՝ 75 զրշ.: [85]

178. Տուա Բիթապը: Միւթէրճիմի Յ. Մ. Բ.: Սթամպուլ, տպ. Յ. Մ. Սէթեան, 1926, 8⁰, էջ 184: Գին՝ 5 զհկն.: [86]

179. Տուէ Ալֆոնս, Ծօ՛ Պղտիկ: Թրգմ. Անահիտ Պ. Սիմանեան: Կ. Պ., տպ. Կ. Ն. Մազասոճեան, 1929, 8⁰, էջ 317: Գին՝ 100 զրշ.: [87]

180. Փոլիաննա: Կ. Պ., տպ. Մ. Գ. Յարութիւնեան, 1925, 12⁰, էջ 171: [88]

181. Ք. Յ. Մ., Անարատ Յուլիան եւ Հայաստանեայց Ս. Եկեղեցին: Կ. Պոլիս, տպ. Մ. Տէր-Սահակեան, 1927, 12⁰, էջ 32: Գին՝ 10 զհկն.: [89]